

Stockholm 2014-01-15

Umeå Universitet
Att Mattias Lundberg

Synpunkter på ramförslag till nya psykologprogram vid Umeå universitet.

Generella synpunkter

Psykologförbundet ser positivt på att man vid Umeå universitet förnyar programinnehållet och vinnlägger sig om ett utbildningsinnehåll som matchar omvärldens behov av kvalificerad psykologisk kunskap. Att förbundet tillfrågas för synpunkter på programförslaget gläder oss och visar på ett intresse för professionsaspekter i utbildningsinnehållet. Ett uttryck för detta är även att man integrerat professionsutveckling som en strimma genom hela utbildningen. Att koppla programinnehåll till betydelsen för yrkesutövningen vet vi är av stor betydelse i en kvalificerad yrkesutbildning som psykologprogrammet.

Förbundet sympatiserar i stort med utgångspunkterna för arbetet beskrivna på sid 2-3. Det är seriöst att man tagit fasta på synpunkter som kommit fram från olika håll. Förbundet anser att till färdigheter på sid 3 bör adderas färdigheterna att diagnosticera, utreda/analysera och behandla som centrala i psykologens yrkesroll. Vad gäller analys av programinnehåll som idag saknas på psykologprogrammen ser förbundet att många medlemmar (utifrån bl.a. medlemsrådgivning och PTP-enkät) känner sig osäkra i sin yrkesroll samt med de juridiska lagrummen som omger yrkesutövningen. Vidare att utbildningen gett för lite träning i vissa centrala kliniska uppgifter såsom neuropsykologisk utredningsmetodik, suicidbedömning, journalskrivning och intygsskrivning mm. Därutöver beskriver många medlemmar att de önskat mer tillämpade utbildningsinslag generellt, även inom arbets- och organisationsområdet och det pedagogiska området.

Strävan mot en ökad internationalisering på utbildningen och en högre anställningsbarhet bland de färdigutbildade psykologerna är lovvärt. Vad gäller idén om samläsning förstår förbundet tanken med omfördelning av resurser till färdighetstränande moment, men det finns viss oro att samläsning med andra program och fristående kurser minskar kvaliteten för psykologprogramstudenterna. Den generella bild förbundet har är att psykologprogramstudenterna är studievana, ambitiösa och har höga förväntningar på sin

utbildning. En anpassning till andra studentgruppers önskemål, behov och förkunskaper kan göra kurserna mindre väl anpassade till programstudenterna. För att samläsning ej ska minska kvalitén på utbildningen och försvåra kopplingen mellan utbildningsinnehåll och yrkesutövning bör de dessa avsnitt i möjligaste mån förläggas på den grundläggande nivån. Vidare att programansvariga tillsammans med studenter utvärderar och följer upp positiva och negativa aspekter av samläsning.

Synpunkter på programinnehåll

Utifrån den översiktliga programskissen ser det ut som att det kliniska området är relativt säkerställt. Dock ser det ut att ske på bekostnad av arbets- och organisationspsykiatriområdet och det pedagogiska området. Arbets- och organisationspsykiatri är det näst största tillämpningsområdet och arbetsområdet för psykologer. Bland de generella kunskaperna som listas på sid 4 kan adderas kunskaper om arbetsliv och arbetets värde i livet. Utifrån programskissen ser det ut att bli svårt att med, 7,5 hp i ämnet *Arbetslivets psykologi* och 7,5 hp i *Hälsa, miljö och arbete*, täcka av det breda fält som arbets- och organisationsområdet innebär; organisationsteori, organisationsförändring, arbetsrelaterad hälsa, hälsopsykiatriska aspekter i arbetet, lärande i arbetslivet, grupper, team, Human Resource Management, arbetsvillkor etc. Däremot vill vi ge en eloge till att utbildningsplanen innehåller en enskild kurs om 7,5 hp i ledarskap. Psykologer har med sin breda utbildning i psykologi bra förutsättningar att arbeta som ledare, och behövs också i den funktionen i många verksamheter.

Förbundet ser en brist med att så lite programinnehåll planeras inom området pedagogisk psykologi. Det är ett område som tenderat bli lite styvmoderligt behandlat på psykologprogrammen. Möjligen avser avsnitten om kognition och konsultation täcka av det pedagogiska området, men det finns annan viktig kunskap man behöver ha med sig för att kunna arbeta inom fältet. Utveckling och lärande, hinder för lärande, grupper utveckling och lärande, pedagogik som metod i vård och omsorg etc.

Att utbildningsplanen innehåller kursmoment som entreprenörskap och retorik ser vi som ett framåtskridande. Psykiatrikåren är en företagstät kår, och det finns anledning att tro att andelen som har enskild firma kommer att öka. Vidare behövs kvalificerad psykiatrisk kunskap inom allt fler områden, och det kommer bli psykologers egen uppgift att ta sig in på nya arenor och visa på nyttan av psykiatrisk kunskap. Vidare är det viktigt för psykiatryrkets status att psykologer kan förpacka psykiatrisk forskning och rön i former anpassade för en bred målgrupp. Därför är den träning i kommunikation och retorik som är planerad för värdefull.

Rekommendationer för vidare arbete

Förbundets rekommendationer är att se över bredden i utbildningsplanen och stärka upp med såväl teoretiskt som tillämpat kursinnehåll inom arbets- och organisationspsykologi och den pedagogiska psykologin.

Arbete och arbetsliv borde kunna integreras som ett självklart tema under flertalet kurser. Ämnet bör kunna inkluderas inom utvecklingspsykologin och i ett lifespan perspektiv, då arbetet är den del av livet vi ägnar nästan mest tid till. Förändringar i arbetet får väldigt stora konsekvenser för människors generella hälsa genom livet; från yrkesval via balanserandet mellan arbete och familj, ev. arbetslöshet och/eller sjukskrivning och så småningom pensionering. Detta dels för att ge de blivande psykologerna förutsättningar som kliniker – att förstå hur arbetsrelaterade problem inverkar på den allmänna psykiska hälsan. Stressrelaterad sjukdom, sjukskrivning och rehabilitering tillbaka till arbete är några viktiga arbetsfält för psykologer. Mer tyngd inom området arbets- och organisationspsykologi behövs också för att ge de blivande psykologerna goda förutsättningar att vara yrkesverksamma inom fältet. Utvärderingsmomentet på termin 6 borde kunna rymma även andra former än klinisk utvärdering.

Elevhälsovården har satts under lupp från politiskt håll och allt fler riktlinjer syftar till att verka för en skola för alla och ökad kvalitetssäkring i elevhälsan. Här kommer psykologer spela en fortsatt viktig roll för att göra problemanalyser på olika nivåer, leda det preventiva arbetet, ge konsultation och handledning till skolans personal samt arbeta fram metoder för att undanröja hinder för elevers lärande och skapa bra förutsättningar för lärande och utveckling. Kursen i konsultativ metodik är därför bra, men det är önskvärt med utbildningsmoment rörande främjandet av lärandemiljöer utifrån ett psykologiskt perspektiv.

Maria Lindhe
Professionsansvarig
Sveriges Psykologförbund